

Insekter för alla – en workshop på Öland

JOHAN ENNERFELT

Station Linné ligger i Ölands Skogsby vid nordvästra hörnet av Stora alvaret. Foto: Peter Nielsen.

Bas på Station Linné

Under en helg i mars samlades ett 40-tal entomologer på forskningscentret Station Linné på Öland för att delta i workshopen Insekter för alla. Arrangemanget organiserades av Station Linné med finansiering från SLU Artdatabanken. Vi var en brokig skara från hela Sverige, från nybörjare till ledande experter med decenniernas erfarenhet. Vintern höll fortfarande sitt grepp om den öländska naturen, men det bekom oss inte då arbetet skulle äga rum inomhus. På Station Linné förvaras ett mycket stort material av insamlade insektsprover från olika inventeringar, och dessa utgjorde grunden för arbetet under workshopen. Proverna vi jobbade med kom från Svenska Malaisefälleprojektet och Svenska Insektsinventeringsprojektet.

Våra ledare Dave, Harald och Mårten hade delat in oss i grupper baserat på våra intressen och inriktningar. De fjärilsintresserade arbetade tillsammans med Dave, Harald undervisade om olika stekelfamiljer, och Mårten lärde ut grunderna i hur man skiljer på de olika insektsordningarna. Övriga deltagare jobbade mer självständigt med sina favoritgrupper, såsom skalbaggar, bin och flugor.

Våra favoriter: spyflugorna

Vårt (Peter och Johan) mål med helgen var att gå igenom och identifiera spyflugor (i vid bemärkelse) och kulflugor. VEK planerar att ge ut olika böcker och bestämningsnycklar till flugor, och vi hoppades kunna hitta någon ovanlig art som kunde lånas hem till Göteborg för fotografering. När vi kom hade personalen ställt fram travar med prover från våra målgrupper. Vi förstod direkt att vi bara skulle hinna skrapa på ytan. Det skulle ta veckor av heltidsarbete att gå igenom alla prover. Lägg därtill att många prover från inventeringarna inte blivit sorterade ner till familjenivå gällande flugor än.

Arbetet gick till så att flugor plockades ur provrör med sprit, nålades, etiketterades och identifierades under stereolupp. Efter några inledande nybörjarmisstag blev vi snabbt varma i kläderna och bestämde flugor på löpande band. Exempelvis lärde vi oss att ett individrikt prov innebar många exemplar av en och samma art, snarare än stor artdiversitet. Och kulflugorna blev snabbt avklarade när vi insåg att de kunde bestämmas utan att tas ut ur provrören – det gick att se genom stereoluppen vilken art det var.

Resultatet av helgens övningar

Sammanlagt blev 267 spyflugor examinerade. De flesta kunde artbestämmas och slutsumman landade på 38 säkra arter. Här ingår även tre husflugarter och en parasitfluga som sorterats till fel kategori. Proverna vi undersökte var insamlade i Svenska Malaisefällprojektet (2003-2006) i 46 fällor spridda från sydligaste Skåne till Skellefteå i norr. Dock ingick inga prover från fjällen, vilket gjorde att några arter missades.

Totalt hittade vi omkring två tredjedelar av de svenska arterna. Det dominerande släktet var *Pollenia* (vindsflugor) som utgjorde lite över hälften av alla individer. Några mindre vanliga arter som fanns i proverna var mouchesmaragdflyga *Bellardia bayeri*, *Pollenia viatica* och grön stingspyfluga *Trypocalliphora braueri*.

Som nämndes tidigare tittade vi också på kulflugor. Dock var de inte så kul som vi hoppats. Alla undersökta exemplar tillhörde en och samma art – tajgakulfluga *Acrocera orbiculus*.

Kvällsfortbildning

Kvällarna ägnades åt föreläsningar. Dave och Mårten berättade om den entomologiska och taxonomiska forskning som bedrivs på stationen. Bland annat görs det försök att kombinera morfologisk

och DNA-baserad identifiering av insekter, något man hoppas ska kunna leda fram till bättre sätt att övervaka den svenska insektsfaunan. Flera deltagare höll också presentationer. Peter Korn lärde oss om konsten att skapa en blomrik och vacker trädgård som älskas av både människor och insekter. Erik Cederberg förklarade hur man bygger populära bihotell. Mihaly Földvari och Anders Göthberg presenterade familjerna ögonflugor respektive vintermyggor. Karin och Bengt Nyström berättade om sina nattlys efter fjärilar i Östergötland, något som gav upphov till lite diskussioner; vilket väder är egentligen bäst när man vill locka nattfjärilar? Natuschka Lee från Umeå universitet presenterade forskning relaterad till pollen och pollinering. SLU Artdatabankens entomolog Moa Pettersson gav några smakprov på vad som är på gång gällande bestämningsnycklar till insekter i Artfakta.

Vi avslutade workshopen på söndagen med att deltagargrupperna fick presentera sina resultat från helgen. Vid det laget var nog de flesta av oss möra i hjärnan efter många timmars arbete i spritångor vid stereolupporna. Men framför allt var vi nöjda med att ha fått tillbringa en helg med andra insektsälskare i en inspirerande miljö med många nya intryck och lärdomar.

Här arbetade vi intensivt med flygor.
Foto: Johan Ennerfelt.